

Sbírka soudních rozhodnutí

Věc C-594/18 P

Rakouská republika

v.

Evropská komise

Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 22. září 2020

„Kasační opravný prostředek – Státní podpory – Článek 107 odst. 3 písm. c) SFEU – Články 11 a 194 SFEU – Článek 1, čl. 2 písm. c) a čl. 106a odst. 3 Smlouvy o Euratomu – Zamýšlená podpora pro jadernou elektrárnu Hinkley Point C (Spojené království) – Rozhodnutí, kterým se podpora prohlašuje za slučitelnou s vnitřním trhem – Cíl společného zájmu – Cíle Evropské unie v oblasti životního prostředí – Zásady ochrany životního prostředí, „znečišťovatel platí“, obezřetnosti a udržitelnosti – Určení dotyčné hospodářské činnosti – Selhání trhu – Přiměřenost podpory – Investiční nebo provozní podpora – Určení prvků podpory – Sdělení o zárukách“

1. *Podpory poskytované státy – Zákaz – Výjimky – Podpory, které lze považovat za slučitelné s vnitřním trhem – Posouzení podle čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU – Kritéria – Sledování cíle společného zájmu – Kritérium, které není nezbytné [Článek 107 odst. 3 písm. c) SFEU]*

(viz body 18–21, 26, 30, 39)

2. *Podpory poskytované státy – Zákaz – Výjimky – Podpory, které lze považovat za slučitelné s vnitřním trhem – Posouzení podle čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU – Zohlednění předchozí praxe – Vyloučení [Článek 107 odst. 3 písm. c) SFEU]*

(viz bod 25)

3. *Podpory poskytované státy – Ustanovení Smlouvy – Působnost – Opatření, která sledují cíl Smlouvy o Euratomu – Zahrnutí (Článek 106a odst. 3 AE; článek 107 SFEU)*

(viz body 32, 33)

4. *Podpory poskytované státy – Zákaz – Výjimky – Podpory, které lze považovat za slučitelné s vnitřním trhem – Posouzení podle čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU – Opatření, která sledují cíl Smlouvy o Euratomu – Použitelnost pravidel unijního práva v oblasti životního prostředí –*

Zásady ochrany životního prostředí, „znečišťovatel platí“, obezřetnosti a udržitelnosti – Právo členských států stanovit skladbu svého zásobování energií – Volba jaderné energie [Článek 106a odst. 3 AE; čl. 107 odst. 3 písm. c) a článek 194 SFEU]

(viz body 40–50)

5. *Podpory poskytované státy – Zákaz – Výjimky – Podpory, které lze považovat za slučitelné s vnitřním trhem – Posouzení podle čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU – Kritéria – Neexistence narušení podmínek obchodu v rozporu se společným zájmem – Určení trhu dotčeného podporou [Článek 107 odst. 3 písm. c) SFEU]*

(viz body 60–65)

6. *Podpory poskytované státy – Zákaz – Výjimky – Podpory, které lze považovat za slučitelné s vnitřním trhem – Posouzení podle čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU – Kritéria – Existence selhání trhu dotčeného podporou – Kritérium, které není nezbytné [Článek 107 odst. 3 písm. c) SFEU]*

(viz body 66, 67)

7. *Podpory poskytované státy – Zákaz – Výjimky – Podpory, které lze považovat za slučitelné s vnitřním trhem – Posouzení podle čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU – Kritéria – Neexistence narušení podmínek obchodu v rozporu se společným zájmem – Posouzení – Kumulativní účinek podpory a jiných záměrů poskytnout podporu, které by mohly v budoucnu vzniknout – Nedostatek relevance [Článek 107 odst. 3 písm. c) SFEU]*

(viz body 84–86)

8. *Podpory poskytované státy – Zákaz – Výjimky – Podpory, které lze považovat za slučitelné s vnitřním trhem – Posouzení podle čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU – Kritéria – Neexistence narušení podmínek obchodu v rozporu se společným zájmem – Porovnání významu výhod podpor a jejich nepříznivého dopadu na vnitřní trh – Složky vnitřního trhu [Článek 107 odst. 3 písm. c) SFEU]*

(viz body 101, 102)

9. *Podpory poskytované státy – Zákaz – Výjimky – Podpory, na které se může vztahovat výjimka stanovená v čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU – Provozní podpora – Vyloučení – Povinnost Komise kvalifikovat podpory jako investiční podpory či provozní podpory – Neexistence [Článek 107 odst. 3 písm. c) SFEU]*

(viz body 119–121)

Shrnutí

Soudní dvůr potvrdil rozhodnutí Komise, kterým byly schváleny britské podpory pro jadernou elektrárnu Hinkley Point C

Rozhodnutím ze dne 8. října 2014¹ Evropská komise schválila podpory, jež Spojené království zamýšlí poskytnout bloku C jaderné elektrárny Hinkley Point, která se nachází v Somersetu na pobřeží Spojeného království (dále jen „Hinkley Point C“), za účelem podpory výstavby nových kapacit na výrobu jaderné energie. Zprovoznění tohoto bloku je plánováno na rok 2023, přičemž předpokládaná doba provozu je šedesát let. Podpory, které lze rozdělit na tři složky, mají být poskytnuty budoucí provozovateli bloku C, společnosti NNB Generation Company Limited (dále jen „NNB Generation“), která je dceřinou společností společnosti EDF Energy plc.

Prvním z dotčených opatření je „rozdílová smlouva“², která má zaručit cenovou stabilitu pro prodej elektřiny během provozu Hinkley Point C. Druhým z opatření je dohoda mezi investory společnosti NNB Generation a ministrem pro energetiku a klimatickou změnu Spojeného království, která zaručuje nárok na vyrovnání pro případ předčasného ukončení provozu jaderné elektrárny z politických důvodů. Třetím z opatření spočívá v úvěrové záruce Spojeného království za dluhopisy, jež vydá společnost NNB Generation, a zaručuje včasné splacení jistiny a úroků z podkladových dluhopisů.

Komise ve svém rozhodnutí kvalifikovala tato tři opatření jako státní podpory slučitelné s vnitřním trhem na základě čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU. Podle tohoto ustanovení mohou být podpory, které mají usnadnit rozvoj určitých hospodářských činností nebo hospodářských oblastí, pokud nemění podmínky obchodu v takové míře, jež by byla v rozporu se společným zájmem, považovány za slučitelné s vnitřním trhem.

Rakousko se domáhalo zrušení tohoto rozhodnutí u Tribunálu Evropské unie, který však rozsudkem ze dne 12. července 2018³ tuto žalobu zamítl.

V řízení o kasačním opravném prostředku podaném Rakouskem⁴ byl Soudní dvůr v podstatě požádán o odpověď na otázku, k níž zatím neexistuje judikatura, zda výstavba jaderné elektrárny může být předmětem státní podpory schválené Komisí na základě čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU. Zamítnutím kasačního opravného prostředku Soudní dvůr na tuto otázku odpověděl kladně.

Soudní dvůr nejprve připomněl, že aby mohla být státní podpora prohlášena za slučitelnou s vnitřním trhem podle čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU, musí splňovat dvě podmínky, přičemž první podmínkou je, že má usnadnit rozvoj určitých hospodářských činností nebo hospodářských oblastí, a druhou podmínkou je, že nesmí měnit podmínky obchodu v takové míře, jež by byla v rozporu se společným zájmem. Toto ustanovení naproti tomu nevyžaduje, aby zamýšlená

¹ – Rozhodnutí Komise (EU) 2015/658 ze dne 8. října 2014 o státní podpoře SA.34947 (2013/C) (ex 2013/N), kterou Spojené království zamýšlí poskytnout za účelem podpory jednotky C jaderné elektrárny Hinkley Point (Úř. věst. 2015, L 109, s. 44).

² – Stranami této smlouvy jsou NNB Generation a společnost Low Carbon Contracts Ltd, jež je subjektem financovaným prostřednictvím zákonné povinnosti zavazující solidárně všechny dodavatele elektřiny, kteří jsou držiteli licence.

³ – Rozsudek ze dne 12. července 2018, Rakousko v. Komise, T-356/15, EU:T:2018:439; viz rovněž tiskovou zprávu č. 104/18.

⁴ – Stejně jako v řízení před Tribunálem Lucembursko vstoupilo do řízení před Soudním dvorem jako vedlejší účastník na podporu Rakouska, zatímco Česká republika, Francie, Maďarsko, Polsko, Slovensko a Spojené království vstoupili do řízení jako vedlejší účastníci na podporu Komise.

podpora sledovala cíl společného zájmu. Soudní dvůr tedy odmítl jako neopodstatněné jednotlivé argumenty Rakouska vycházející z toho, že výstavba nové jaderné elektrárny nepředstavuje cíl společného zájmu.

Soudní dvůr kromě toho potvrdil, že pokud Smlouva o Euratomu neobsahuje zvláštní pravidla, uplatní se v odvětví jaderné energie pravidla Smlouvy o FEU týkající se státních podpor. Na rozdíl od toho, jak rozhodl Tribunál, Smlouva o Euratomu nebrání tomu, aby se v tomto odvětví uplatnila pravidla unijního práva v oblasti životního prostředí, takže státní podpora ve prospěch hospodářské činnosti náležející do odvětví jaderné energie, jejíž přezkum by ukázal, že je v rozporu s pravidly v oblasti životního prostředí, nemůže být prohlášena za slučitelnou s vnitřním trhem. Toto nesprávné právní posouzení Tribunálu však nemělo vliv na opodstatněnost napadeného rozsudku, jelikož nelze mít za to, že zásady ochrany životního prostředí, obezřetnosti, „znečišťovatel platí“ a udržitelnosti, kterých se dovolává Rakousko na podporu své žaloby na neplatnost, brání v každém případě tomu, aby mohly být poskytnuty státní podpory na výstavbu či provoz jaderné elektrárny. Soudní dvůr v podstatě rozhodl, že takový přístup by nebyl v souladu s čl. 194 odst. 2 druhým pododstavcem SFEU, z něhož vyplývá, že členský stát může svobodně stanovit podmínky pro využívání svých energetických zdrojů, volit mezi různými energetickými zdroji a rozhodovat o základní skladbě svého zásobování energií, přičemž toto ustanovení nevylučuje, aby se tato volba mohla týkat jaderné energie.

Soudní dvůr dále odmítl argument Rakouska, podle něhož Tribunál nesprávně vymezil relevantní hospodářské odvětví ve smyslu čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU. Soudní dvůr v tomto ohledu rozhodl, že výroba jaderné energie, kterou mají dotčená opatření rozvíjet, skutečně představuje hospodářskou činnost ve smyslu tohoto ustanovení. Soudní dvůr kromě toho připomněl, že určení výrobního trhu, jehož součástí je činnost, na niž se vztahuje podpora, je relevantní pro posouzení, zda tato podpora nemění podmínky obchodu v takové míře, jež by byla v rozporu se společným zájmem, což je druhou podmínkou, na kterou toto ustanovení váže slučitelnost podpory. Komise přitom v projednávané věci určila liberalizovaný trh výroby a dodávek elektřiny jako trh dotčený zamýšlenými opatřeními.

Tribunál se mimoto nedopustil nesprávného právního posouzení ani tím, že měl za to, že ačkoli existence selhání trhu dotčeného zamýšlenou podporou může představovat relevantní prvek pro prohlášení její slučitelnosti s vnitřním trhem, neexistence takového selhání nemá nutně za následek její neslučitelnost s vnitřním trhem.

Pokud jde o přezkum přiměřenosti zamýšlené podpory pro Hinkley Point C, Soudní dvůr nejprve připomněl, že Tribunál zkoumal přiměřenost dotčených opatření s ohledem na potřeby dodávek elektřiny ve Spojeném království, přičemž správně potvrdil, že Spojené království může svobodně určit složení svého energetického mixu. Při přezkumu podmínky, aby zamýšlená podpora neměnila podmínky obchodu v takové míře, jež by byla v rozporu se společným zájmem, Komise mimoto nemusela zohlednit nepříznivý účinek, který mohou dotčená opatření mít na uskutečňování zásad ochrany životního prostředí, obezřetnosti, „znečišťovatel platí“ a udržitelnosti, kterých se dovolává Rakousko. Aniž je dotčeno ověření souladu podporované činnosti s pravidly unijního práva v oblasti životního prostředí, totiž přezkum této podmínky nevyžaduje, aby Komise zohlednila případné jiné nepříznivé účinky než účinky podpory na hospodářskou soutěž a na obchod mezi členskými státy.

Soudní dvůr konečně potvrdil, že ani Komise ani Tribunál neměl za účelem ověření slučitelnosti dotčených opatření s vnitřním trhem povinnost tato opatření formálně kvalifikovat jako „investiční podpory“, které mohou splnit podmínky použití čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU, nebo jako „provozní podpory“, jejichž schválení na základě tohoto ustanovení je v zásadě vyloučeno.